

# Úvod

Na svět můžeme nahlížet v zásadě jen dvěma způsoby: Buď věříme v Boha, který tento svět stvořil, nebo jsme přesvědčeni, že svět prostě nějak vznikl bez přičinění jakékoli osoby. Platí-li to první, pak nevidím nic důležitějšího než snažit se tohoto Boha hledat a porozumět mu, protože nikdo jiný než on nerozhoduje o tom, jaký má můj život smysl. Pokud platí to druhé, pak jsem to já sám, kdo si musí nějaký smysl vymyslet; nebo se mohu nechat životem jen tak unášet, svůj život si tak nějak užít a po jeho smyslu se neptat.

Tato kniha se tedy týká těch nejdůležitějších otázek, jaké si můžeme v životě klást.

Jsem si ovšem vědom, že nemohu začít „od začátku“. Většinu svého života mám již za sebou. Prožil jsem – a dosud prožívám – svůj osobní příběh. A to platí rovněž o každém z vás, kdo jste tuto knihu otevřeli. Nezačínám ji tedy psát jako někdo, kdo je nepopsaným listem papíru, a také každý z vás, čtenářů, má už určitý kus života za sebou – někdo menší, někdo větší.

Každý z nás prožil svůj dosavadní život jinak, byl něčím formován a ovlivňován. Naše osobní příběhy se nutně liší. Buď jsme prožili alespoň část svého života s Bohem, nebo nikoli. Pokud ano, pak tušíme, že jsme součástí Velkého příběhu, jak o tom píše John Eldredge. Víme, že v tomto Velkém příběhu hrajeme jen malou a podružnou roli. Hlavní roli hraje Ježíš Kristus. Pokud žijeme bez Boha, pak také prožíváme určitý příběh. A v něm dokonce hrajeme hlavní roli. Problém je ten, že tento příběh, včetně jeho hlavní osoby, asi zajímá jen velmi

omezený okruh lidí. Na rozdíl od Velkého příběhu je to malý příběh, byť je v něm člověk středem svého vesmíru.

Do Velkého příběhu jsme museli nějak vstoupit. Bible pro tento vstup používá termíny jako *obrácení* nebo *znovuzrození*.

Nikdy jsme neměli nic důležitějšího na práci než hledat Boha. Pokud jsme se obrátili, lze říci, že jsme ho našli. Nicméně si uvědomujeme, že přiměřenější a pravdivější je říci, že Bůh našel nás. Pokud jsme se skutečně obrátili, museli jsme Boha nějak poznat. Předně jsme museli poznat, že je. Dále jsme alespoň trochu museli pochopit, že je svatý. A také, že nás má rád, protože poslal svého Syna Ježíše Krista, aby nás zachránil. Nicméně po obrácení v nás narostla touha Boha poznat blíže. A velice brzy nám dojde, že spíše než o poznání Boha je přiměřenější mluvit o poznávání Boha, protože je to celoživotní záležitost. Ba dokonce záležitost celé věčnosti, neboť v Bibli je psáno, že život věčný je v tom, „aby poznávali tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista“. (J 17,3)<sup>1</sup>

Zmínil jsem Bibli. Jsem přesvědčen, že ta je pro naše poznávání Boha nejvydatnějším zdrojem. Na tomto místě nebudu zdůvodňovat, proč si to myslím. Tím, že to uvádím, jen potvrzuji výše řečené: Nikdo z nás není v tuto chvíli nepopsaným listem papíru; každý z nás už má kus života za sebou a každého z nás formovaly jiné vlivy. S tím nic nenaděláme. Proto ani tato kniha nemůže být vše vysvětlující příručkou plnou logicky uspořádaných tvrzení. Mnohem spíše je osobním svědectvím: „Takto jsem Boha poznal já.“ Bylo zmíněno, že každý z nás

---

<sup>1</sup> ČSP zde má poněkud divně znějící imperfektum (*druh minulého času u některých jazyků, který označuje minulý děj, který v minulosti trval nebo se opakoval – pozn. red.*) „poznávali“ místo běžnějšího „poznali“, ale věcně se to zde zcela namísto. Naše poznání Boha bude v tomto věku nutně částečné, byť může v čase růst.

prožil jiný příběh; protože jsme ale Boží děti a máme stejného Otce, mají přesto naše příběhy mnoho společného. Proto si můžeme rozumět. Proto někdo může říci: „Já jsem to prožíval úplně jinak, ale chápu, o čem mluvíš, a jsem nadšen z toho, že se můžeme takto sdílet, ačkoli jsme se dosud neznali.“ Proto rádi čteme (alespoň někteří z nás) příběhy (svědectví) druhých. Možná se odehrály na druhé polokouli nebo před stovkami let, ale my se v nich poznáváme, a především poznáváme Boží jednání.

A – mimo jiné – Boha poznáváme i v konfrontaci našich osobních zkušeností.

Tato kniha vznikla jako „vedlejší produkt“ návrhu Rádia 7, abych připravil 52 biblických úvah na rok 2022. Obsahuje tedy 52 kapitol. Všechny se týkají poznání Boha, ale nehleďte v nich nějakou logickou strukturu. Ostatně poznávání Boha je něco jiného než poznávání chemických nebo fyzikálních zákonů. Ty mohou žáci poznávat všichni stejně, zatímco Boha poznává každý z nás trochu jinak, jakoby „na přeskáčku“. Budu psát o tom, jak jsem Boha poznal, ale nebude to ani logické, ani chronologické. Je to v podstatě svědectví o tom, jak znám Boha dnes. Snad vás něco z obsahu této knihy osloví.



## Počátek

***Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.***

1. Mojžíšova 1,1 ČEP

***Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh.***

Jan 1,1

A já to – hned na počátku – trochu zkomplikuji. Vždycky mě zajímaly jazyky a přeložil jsem mnoho knih. Někteří lidé se domnívají, že aby člověk mohl překládat, stačí, když dobře vládne jazykem, z něž překládá, a jazykem, do kterého překládá, a pak už to půjde skoro samo. Problém je ale v tom, že jednotlivá slova v různých jazycích nemají stejný význam. Vezměme si například právě použité slovo „jazyk“. To znamená jednak důležitý sval, který máme v ústech, jednak řeč určitého národa či etnické skupiny. Tak tomu je v češtině, a kupodivu i v angličtině. Ta má sice pro (dorozumivací) jazyk slovo *language*, ale může použít i *tongue*. Německy se jazyk/řeč řekne *Sprache*, ale slovo *Zunge* (možná vnímáte souvislost s anglickým *tongue*) znamená vždy jen tu věc, kterou máme v ústech, nikdy ne jazyk ve smyslu řeči. Výjimečně je nám v této věci angličtina bližší než němčina.

Prvním slovem jak Starého, tak Nového zákona je „počátek“. V řečtině (stejně jako v češtině a naprosté většině indoevropských jazyků) je před ním přeložka „na“. V hebrejštině to není předložka, jen předpona. Slovo samo zní *rešít*, s onou

předponou *beréšít*. Souvisí se slovem *róš*, „hlava“. V řečtině je použito slova *arché*, které kromě „začátku“ znamená také „vládu“. Do latiny je přeloženo jako *principium*, což souvisí s naším převzatým slovem „princip“. Jak hebrejské, tak řecké slovo má tedy mnohem širší význam než české „počátek“.

V úvodním biblickém verši z Janova evangelia je dále použito slovo „slovo“. V řeckém originále Janova evangelia je takto přeložen výraz *logos*. Jenže *logos* má v řečtině mnohem více významů než český výraz slovo. Může znamenat i *smysl* nebo *řád*. A od jednoho znalce jsem slyšel, že znamenalo i účet v hospodě.

A tak když se nad tím zamyslíme, dal by se první verš Janova evangelia přeložit takto: „Principem byl řád“, případně „principem byl smysl“. To nás pochopitelně při čtení českého překladu nemůže napadnout.

Od slova *logos* je odvozena naše „logika“. Pro nás by opakem „slova“ mohlo být „mlčení“; opakem výrazu *logos* je *chaos*, tedy ne-řád, zmatek.

Počátek Janova evangelia bychom tedy mohli vyložit (nikoli přeložit) takto: „Principem stvořené skutečnosti je řád. Ten řád je u Boha – Bůh je jeho tvůrcem i garantem.“

To je ale opak starověkých kosmologií! Podle sumerské kosmologie byla na počátku nestvůra *tiámat*, která je obrazem *chaosu*. Bohové s ní bojují, ale neuspějí; nakonec ji porazí bůh Marduk – a svět začne. Na počátku je tedy chaos, až posléze je do něj vnesen řád. V Písmu je to naopak.

Počátek jak Starého, tak Nového zákona můžeme číst jako polemiku. Ano, Bible má mnoho věcí obráceně.<sup>2</sup>

V tomto světě je hodně chaosu, ale chaos není výchozí princip. Nebyl „na počátku“. Nebyl a není „principem“. Principem je řád, ovšem my žijeme neustále „na pokraji chaosu“.<sup>3</sup>

---

2 Uvedu příklad z říše pohádek. Podle jedné pohádky pluje dítě-princ v košíku po řece. Zachrání jej uhlíř, který prince vychová. Podle 2. Mojžíšovy pluje dítě-Mojžíš po Nilu. Zachrání jej princezna, která dítě vychová. V prvním případě chudák zachrání boháče, v druhém je tomu naopak. Podobných „nesrovnalostí“ bychom mohli v Bibli najít více.

3 Tuto myšlenku rozvíjí Jordan B. Peterson ve svých dvou knihách *Dvanáct pravidel pro život* a *Řád není všechno*.